

Op een willekeurige dag in 2011 leefden in Nederland:

16,7 miljoen
mensen

1 miljoen
schapen

4 miljoen
koeien

12 miljoen
varkens

97 miljoen
kippen

Een blokje staat gelijk aan 50.000

In vergelijking met onze (over)grootouders beschikken we in alle jaargetijden over een veel rijker en gevarieerder aanbod van verse groenten en fruit, afkomstig van overal over de wereld. Ook zijn onze dagelijkse porties vlees en zuivel flink toegenomen. Voedsel is in Nederland bovendien relatief goedkoop. Ondervoeding en gebreksziekten, zoals de beruchte Engelse ziekte, komen in Nederland dan ook vrijwel niet meer voor. Mensen worden nog wel ziek van voeding, maar dat komt juist doordat ze niet goed gebruik maken van het rijke aanbod. Zo hangen overgewicht, hart- en vaatziekten, suikerziekte en darmkanker deels samen met ons voedingspatroon: te veel suikers, te veel zout, te veel verzadigde vetten (vaak uit zuivel en vlees) en te weinig vezels, groenten en fruit.

De keerzijde van het rijke aanbod wordt gevormd door de milieugevolgen. In de winter komen verse groenten en fruit vaak van ver. Verder is vooral voor de productie van vlees en zuivel veel land nodig, dat grotendeels buiten Nederland ligt. Zo haalt onze veehouderij veel granen uit Frankrijk en soja uit Zuid-Amerika.

Omdat de wereldbevolking groeit en rijker wordt en dus meer voedsel gaat vragen, is er steeds meer landbouwgrond nodig. Dat landgebruik gaat vaak ten koste van (tropische) oerwouden, graslanden en andere gebieden die belangrijk zijn voor de biodiversiteit. Bovendien is landbouw een bron van broeikasgassen.

Een tweede probleem zijn dierziekten en antibioticagebruik. Veehouders hebben vaak antibiotica nodig om hun beesten gezond te houden. Mensen kunnen via contact met dieren of via vlees besmet raken met resistente bacteriën. Dokters kunnen deze patiënten dan niet meer met dezelfde antibiotica behandelen. Dit is extra bedreigend omdat er niet veel nieuwe antibiotica meer worden ontdekt. Ook kunnen dieren soms ziekten op mensen overdragen, zoals de Q-koorts. Tot slot is er veel maatschappelijke weerstand tegen misstanden in de intensieve veehouderij: denk aan de bezwaren tegen 'plofkippen'. Vooral door wetgeving en de bouw van verbeterde stallen is de trend voor dierenwelzijn voorzichtig positief.

Voedsel

Wel komen ernstige vormen van gebrek aan welzijn nog bij alle diersoorten voor.

Er worden verschillende oplossingen aangedragen om de landbouw duurzamer te maken. Sommigen zoeken het in verdere vergroting van de efficiëntie door nog meer intensivering, schaalvergroting en het inzetten van meer technologie, zoals het sleutelen aan genen bij gewassen of landbouwhuisdieren. Anderen menen dat juist ingezet moet worden op zorgvuldigheid: minder intensieve veehouderij met oog voor dierenwelzijn, het mijden van volksgezondheidsrisico's en minder lokale milieuproblemen. Een gevolg van zorgvuldiger produceren is vaak dat er meer land nodig is. Een derde richting is anders consumeren. We kunnen proberen minder milieubelastend voedsel te gebruiken, bijvoorbeeld (wat) minder vlees en zuivel. Hiervoor bestaan plantaardige alternatieven die minder milieubelastend zijn (minder ruimte vragen). Daarnaast kunnen we bewust kiezen voor zorgvuldiger geproduceerde

producten. Tot slot is het tegengaan van verspilling van voedsel zeker de moeite waard. Een flink deel van ons voedsel gaat uiteindelijk de vuilnisbak in.

Welke mix van oplossingen ook gekozen wordt, het is duidelijk dat de verschillende partijen in de productieketen mee moeten doen. De overheid kan het niet alleen. Veel supermarktketens hebben al diervriendelijke of biologische producten in hun schappen. Veel boeren proberen een kwaliteitsslag te maken door diervriendelijk of biologisch te produceren, of samen met andere bedrijven bijzondere streekproducten in de markt te zetten. Maar veel zal ook afhangen van de consument. Gewend aan kiloknallers en batterijkippen zal die bereid moeten zijn verder te kijken dan een lage kostprijs en wat extra over te hebben voor duurzame, diervriendelijke en gezonde vlees- en zuivelproducten.